

ΑΠΟ ΤΗ ΖΩΗ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΘΕΑΤΡΟΥ

ΠΩΣ ΒΡΗΚΑΝ ΤΟ ΔΡΟΜΟ ΤΟΥΣ ΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ΜΑΣ

Τὰ έκπληκτικά έπαγγέλματα του Π. Κυριακού. Κατασκευαστής... άετών και καθηγητής... στη «Σχολή Σφεντόνας». Πώς έγινε έργολάβος «κουδουνιών», «μονατζής» και έμπορος κώκ. Η ζωή του στο καπνοκοπήριο κ' ή δόξες του στον Καραγκιόζη του Μόλλα. Το βιοποριστικό έπάγγελμα της μοναδικής «ντιζέζ» μας Σοφίας Βέμπο: Ταμίας σ' ένα κατάστημα ποδηλάτων. Ο Αύλωνίτης «κάλφας στο υπόδηματοποιείον Τσάχ. Πώς βγήκε στο θέατρο κλπ.

(Πριν ν' αρχίσουμε αυτή την τόσο ενδιαφέρουσα δημοσιογραφική έρευνά μας πρέπει να δώσουμε μιά εξήγηση για τίς... αγαθές προθέσεις μας. Ο σκοπός μας λοιπόν δεν είναι να πειράξουμε τους συμπαθείς καλλιτέχνες μας. Ξέρουμε άλλωστε ότι όλος ο κόσμος έχει τίς αδυναμίες του, τίς φιλοδοξίες του και τίς παραδοξότητες του. Επίσης δεν έχουμε καμμία πρότιμησι. Η έρευνά μας θα είναι άμερόληπτη και δεν έχει άλλο σκοπό από τό ν' αποκαλύψη στους θαυμαστάς των καλλιτεχνών μας τί τράθηξαν και πόσο αυτοί πάλαψαν στη ζωή ως πού να θροούν τό δρόμο τους. Κι' αλήθεια όλοι τους υπέφεραν, αγωνίσθηκαν και δοκίμασαν ένα σωρό απογοητεύσεις. Ωστόσο δεν χάσανε τό θάρρος τους. Και μιά μέρα τέλος πραγματοποιήσαν τά όνειρά τους. Έν τούτοις κανείς σας δεν φαντάζεται από τί παράξενα έπαγγέλματα και έντελώς άσχετα με τό ταλέντο τους πέρασαν οι γνωστοί ήθοιοί μας. Από μικρά παιδιά αγωνίσθηκαν να κάνουν οίανδήποτε δουλειά. Και έτσι μόνο κατάφεραν ν' άνεθούν και να δοκιμάσουν τον ένθουσιασμό της δόξας και τά χειροκροτήματα. Και για να πεισθήτε θα σάς αναφέρουμε μερικά παραδείγματα).

Ο ΠΕΤΡΟΣ ΚΥΡΙΑΚΟΣ

Ο συμπαθής θιασάρχης του «Καζινό» και πασίγνωστος ήθοιοός κ. Πέτρος Κυριακός, ο μοναδικός δημιουργός άγνων άθηναϊκών τύπων, ο ιδεώδης Έλλην της παρεξηγήσεως, του μερακιού και της ταθέρας δεν γεννήθηκε σε μέγαρο κ' ή μοίρες δεν τον κοίμισαν σε χρυσή κούνια. Δοκίμασε όλη την σκληρότητα της ζωής κι' όλη την άδιαφορία των ανθρώπων πού είχαν ένα... έκατοστάρικο στην τσέπη τους.

— Μπορεί να δουλέψα σκληρά, μάς λέει, μπορεί να έκανα ένα σωρό «κομπίνες» στη ζωή μου, μά δεν έγιναν τεμπέλης και κανείς δεν μπορεί να με κατηγορήσει ότι μ' έθρεψε...

Κι' αλήθεια ή ιστορία του κ. Πέτρου Κυριακού είναι τόσο παράδοξη!... Από μικρός είχε επιχειρηματικό πνεύμα. Σ' ήλικία δέκα χρόνων συναγωνίζονταν τους εμπόρους των χαρταετών. Έπαιρνε καλάμια και χρωματιστά τσιγαρόχαρτα, στρώνονταν στην αύλή του κι' έφτιαχνε άετούς. Κατόπιν τους πουλούσε σε τίμες εύκαιρίας στα παιδιά των συνοικιών, εφαρμόζοντας τον γνωστόν όρον: «έπί τη καταναλώσει τό κέρδος»! Έννοείται ότι οι διάφοροι έμποροι δεν τον χώνευαν. Τον κυνηγούσαν για να τον ξεκολλήσουν τ' ατύχια κι' ο Κυριακός αναγκάστηκε να παραιτηθή αυτού του έπαγγέλματος. Και έγινε... «σφεντονοποιός»! Έφτιαχνε σφεντόνες και τίς πουλούσε σ' όλους τους... φιλοπετροπόλεμους της παληάς Αθήνας. Έκείνη την εποχή πράγματι ο πετροπόλεμος ήταν στις δόξες του. Κάθε συνοικία όπως σήμερα έχει τά «καλά πόδια» της, δηλαδή τους καλούς ποδοσφαιριστάς της, τότε είχε τίς «καλές σφεντόνες» της. Αυτές ή σφεντόνες τίς Κυριακές δίναν άγριους κι' αίματηρούς άγώνες στα Τουρκοβούνια, στο Λυκαθηττό, στο μνημείο του Φιλοπάπου και στο νταμάρι του Στρέφη. Ο Κυριακός παρακολουθούσε αυτές τίς συναντήσεις και... απογοητεύονταν. Παρατηρούσε ότι πολλοί δεν ξέραν να χειρισθούν τη σφεντόνα. Και τότε απέφασε να ιδρύσει την περίφημη «Σχολή Σφεντόνας», στην όποία μαθήτευσαν πράγματι όλοι οι «άσσοι» του πετροπόλεμου. Πλήρως φυσικά δίδακτρα κ' ήσαν ύποχρεω-

μένοι ν' αγοράζουν τίς σφεντόνες τους από τον Πέτρο Κυριακό, όπως οι φοιτητάι αγοράζαν ύποχρεωτικώς τά βιβλία των καθηγητών τους. Στη «Σχολή Σφεντόνας» ο Κυριακός δίδασκε πετροπολεμική τακτική και τον χειρισμό αυτού του κατ' έξοχήν ελληνικού όπλου! Τους μάθαινε πώς να πετάνε την «άρναούτικη» και την «κατεβαστή» και πώς να επιτίθενται κατά των έχθρών τους.

Μά και αυτή ή επίχειρησίς του μιά μέρα άρχισε να μη πηγαίνει καλά. Οι «σφεντονιστάι» κηρύχθηκαν έχθροί της γαλήνης της πρωτεύουσας κ' οι χωροφύλακες τους κυνηγούσαν και τους κλείναν στο «φρέσκο». Ο Κυριακός λοιπόν αναγκάστηκε να κλείσει την Σχολή του και άρχισε να διέρχεται ήμέρας οικονομικής κρίσεως. Του έλειψε ακόμη κι' ο καπνός κι' αναγκάζόταν να καπνίζει τσιγάρα του «κόκορα»! Μά δεν έχασε τό θάρρος του. Έγκατάλειψε την αξιοπρέπεια του καθηγητού σφεντόνας και κάθε πρωί τά ξημερώματα πήγαινε και στεκόταν μ' ένα ζεμπίλι έξω από τό εργοστάσιο του Γκαζιού. Όταν δέ τά κάρρα με τ' κώκ ξεκινούσαν για την Αθήνα, ο Κυριακός τά παρακολουθούσε και μάζευε τό κώκ πού έπεφτε από αυτά στο δρόμο. Έπειτα πήγαινε και τό πουλούσε στις γειτονίες κι' έβγαζε μερικές δεκάρες.

Κατόπιν γίνηκε χτίστης και φορτώθηκε τό πηλοφόρι. Μά μετά μιά έβδομάδα κόπηκε ή μέση του ν' άνεβαίνει τίς σκαλωσιές και αποφάσισε ν' αλλάξει έπάγγελμα. Προσελήφθη λοιπόν σ' ένα παπουτσιδικο στη συνοικία του Μεταξουργείου κι' ανακατεύθηκε με τά σουβλιά, τους κερωμένους σπάγγους και τίς ξυλόπροκες. Ειδικεύθηκε μάλιστα στην κατασκευή παπουτσιών για τά μωρά παιδιά. Έγινε, όπως λένε, «μονατζής» κ' ήταν γνωστός με τ' όνομα «Πετράν»!

Μά και αυτή ή δουλειά δεν τον ίκανοποιούσε. Όσο κι' αν είχαν αυξηθή ή... γεννήσεις στο Μεταξουργείο, ή νοικοκυρές προτιμούσαν ν' αφήνουν τά παιδιά τους να κάνουν τά πρώτα βήματά τους ξυπόλυτα. Κι' ο Κυριακός αποφάσισε κι' αυτή τη φορά ν' αλλάξει έπάγγελμα. Νοίκιασε δυό... γαιδάρους, πήρε στην ύπηρεσία του δυό παιδιά, κι' έγινε μανάθης! Αγοράζε τά μικρά τσαμπιά των σταφυλιών πού μέναν σ' άμπέλια, τά «κουδούνια», τά φόρτωνε στους γαιδάρους και παρακολουθούσε τους πιτσιρικούς πού τά πουλούσαν στις συνοικίες. Ήταν, όπως μάς δήλωσε, έργολάβος «κουδουνιών»! Υστερα έγκατέλειψε κι' αυτή την επίχειρησι και προσελήφθη στο καπνοκοπήριο ως «ψαλιδιστής». Ψαλίδιζε δηλαδή τίς άκρες των τσιγάρων πού οι άλλοι εργάτες φτιάχναν με την «πιόγκα» και τό «σκουντιστήρι». Μά δεν άργησε κι' εκείνος να δοκιμάσει την άνεργία με την εφαρμογή των μηχανών και σ' αυτή τη θιομηχανία. Μη ξέροντας πειά τί να κάνει, αποφάσισε να έκμεταλλευθή τη φωνή του. Και προσελήφθη στον καρραγκιοζοπαίχτη Μόλλα ως «άμανετζής». Εκεί ο Κυριακός δοκίμασε την πρώτη καλλιτεχνική του δόξα. Έλεγε τον άμανέ του Μέγα Αλέξανδρου και του Χατζηαβάτη τόσο ώμορφα πού ένθουσίαζε τους πολυπληθείς τραγισκοφόρους θεατάς. Ο Μόλλας πράγματι (Συνέχεια στη σελίδα 54)

Ο Πέτρος Κυριακός... όποδηματοποιός και για την άκρίβειαν «μονατζής»!...

ΠΩΣ ΒΡΗΚΑΝ ΤΟ ΑΡΜΟ ΤΟΥΣ ΘΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ΜΑΣ

(Συνέχεια από την σελίδα 5)

στην εποχή του Κυριακού είδε μέρες αληθινής δυστυχίας: Στην άπεργία των ήθοποιών εκεί τέλος ανακάλυψε τον Κυριακό ο Σβορώνος και του πρότεινε να παίξει στο θέατρο.

— Πρέπει όμως να κόψης το μουστάκι σου! του δήλωσε. Ο Κυριακός σκέφτηκε πολύ, δίστασε και τέλος είπε μ' ένα στεναγμό:

— Αφού είναι για την τέχνη, το κόβω!

Και παρουσιάστηκε «σπανομαρίας» στον αείμνηστο θεατρώνη Παπαγιάννη, του τραγούδησε διάφορα κομμάτια από όπερες και προσελήφθη στο θίασό του. Κι' ο Πέτρος Κυριακός έκανε την εμφάνισή του στους «Ερωτωμένους» του Χατζηαποστόλου. Από τότε δέ ως τα σήμερα εξακολουθεί να ένθουσιάζη τον κόσμο των θεάτρων με το αληθινά μεγάλο ταλέντο του.

Η ΣΟΦΙΑ ΒΕΜΠΟ

Η μοναδική μας ντιζέζ, η οποία λάνσαρε στο ελληνικό θέατρο τον τύπο της «μοιραίας» γόησας με την παράδοξη και παθητική φωνή, η Σοφία Βέμπο έχει μία άπλη και διόλου τρικυμιώδη ιστορία. Πριν να βγῆ στο θέατρο ήταν ταμίας στο κατάστημα ανταλλακτικῶν ειδῶν αυτοκινήτων και ποδηλάτων του Γ. Φλωριά στο Βόλο. Σ' ένα δέ ταξίδι που έκανε με το ατμόπλοιο «Κεφαλληνία» στη Θεσσαλονίκη την άκουσε να τραγουδάη με την κιθάρα της ο πρώτος καπετάνιος του καραβιού Παναγ. Γιαννουλάτος, ο οποίος και ζήτησε να την γνωρίση. Και με τη βοήθειά του της ώργάνωσαν ένα ρεσιτάλ στη Θεσσαλονίκη, στο οποίο πράγματι σημείωσε έκπληκτική έπιτυχία. Έπειτα ήρθε στην Αθήνα, προσελήφθη στα θέατρα και έγινε η πιό συμπαθής κ' η πιό αγαπημένη «ντιζέζ» του κοινού των θεάτρων.

Ο ΒΑΣΟΣ ΑΥΛΩΝΙΤΗΣ

Για τον κ. Β. Αύλωνίτη, τον «Βασιλάκη», όπως τον λένε, έχουν γραφή πάρα πολλά πράγματα κι' έχει γίνει και σχετική... έπερώτησις εις την Βουλήν. Ωστόσο κι' εκείνου η ζωή, όπως και του Π. Κυριακού, δέν ήταν σπαρμένη με ρόδα. Ήταν «τοιράκι» κι' έπειτα «κάλφας» στο ύποδηματοποιείον Τσάχ της οδοῦ Έρμου. Έπειδή όμως είχε καλή φωνή κι' αγαπούσε το θέατρο, διαρκῶς έκανε παρέα με τους ήθοποιούς στις διάφορες ταβέρνες του Θησειού. Για να έχη δέ έλευθέρα είσοδο στο θέατρο «Έντεν» έπροθυμοποιείτο να... καταβρέχη μ' ένα λάστιχο την πλατεία του θεάτρου! Με τις γνωριμιές του τέλος κατάφερε να προσληφθῆ στο κόρο και κάθε βράδυ τραγουδούσε με τους άλλους πίσω απ' τις κουίντες. Ένα βράδυ όμως ο θεατρώνης ήταν πολύ στο κέφι και για ν' άστειευθῆ έσπρωξε τον Αύλωνίτη στο προσκήνιο. Ο Αύλωνίτης όμως δέν τ' άχασε. Συνέχισε το τραγούδι του, ο κόσμος ένθουσιάστηκε, τον χειροκρότησε κι' ο Αύλωνίτης έγινε ήθοποιός. Από μιὰ... γκάφα λοιπόν του θεατρώνη του «Έντεν» στις «Ερωτικές Γκάφες» άπεκαλύφθη ένα λαμπρό ταλέντο του μουσικού θεάτρου μας, ο περίφημος κι' άμίμητος «Βασιλάκης». Θ. ΔΡΑΚΟΣ

ΣΤΟ ΑΛΛΟ ΦΥΛΛΟ: Άλλα παράξενα έπαγγέλματα των ήθοποιῶν μας.

Ο ΜΥΣΤΙΚΟΣ ΠΡΑΚΤΩΡ ΛΑΡΕΖΕ

(Συνέχεια από την σελίδα 37)

Τόν άφησαν εύκολα να περάση, μὰ μόλις πάτησε σέ Ιταλικό έδαφος, μιὰ διμοιρία χωροφυλάκων τόν περικύκλωσε. Ήταν χαμένος... Όχι άκόμα! Με τη βαλίτσα του που ήταν γεμάτη βόμβες, στο χέρι, ώρμησε κατά των αστυνομικῶν, άρχισε να τις πετάη επάλω τους, σκότωσε και πλήγωσε δέκα απ' αυτούς, ένῶ ο ίδιος, ως εκ θαύματος, κατάρθωσε να ξεφύγη χωρίς την παραμικρή άμυχή.

Και ξανάρχισε με την ίδια έπιτυχία όπως και πριν το έργο του της καταστροφῆς. Αυτό βάστηξε επί πολλούς μήνες, όταν έξαφνα, ένα πρωί, συνάντησε μπροστά του τι Μανταλένα.

— Με πρόδωσες! της φώναξε.

Έκείνη όμως διαμαρτυρήθηκε μ' αγανάκτησι, τόν έπεισε πως δέν τόν είχε προδώσει και κατάφερε να τόν τραβήξη ως το δωμάτιό της.

Μὰ σ' ένα τέταρτο, το σπίτι περικυκλώθηκε από ένα λοχο στρατιωτικῶν και ο Λαρέζε συνελήφθη. Τότε μαθεύτηκε ὅλη η αλήθεια: Ένας απ' τούς τέσσερες συνεργάτες

ΤΟ ΜΥΣΤΙΚΟ ΤΟΥ ΡΟΖΕ

(Συνέχεια από την σελίδα 18)

μ' αγαπήσης, Ροζέ. Δέν θα μπορέσης! Άφησέ με να σ' αγαπῶ... Μπορείς έτσι να με κάνης ευτυχισμένη.

ΡΟΖΕ (άπογοητευμένος).— Μὰ δέν είμαι δυνατός. Ιδιότη σου το είπες. Κ' είναι αλήθεια. Δέν είμαι δυνατός!...

ΒΕΡΑ.— Άν ήσουν δυνατός, τί αξία θα είχε η κυριαρχία σου άπάνω σ' ὅλους τούς άλλους;

ΡΟΖΕ.— Ωστε, νομίζεις...

ΒΕΡΑ.— Ροζέ, δέν πρέπει ν' άμφιβάλης για τόν εαυτό σου!

ΡΟΖΕ.— Δέν άμφιβάλλω, αν εσύ δέν άμφιβάλης...

ΒΕΡΑ.— Μὲ λογαριάζεις λοιπόν τόσο πολύ;

ΡΟΖΕ.— Ω, Βέρα! Από την ήμέρα που μου είπες ότι η ζωή μου δέν σ' ένδιέφερε πειά, ότι στενοχωριόσουν κοντά μου, έχασα το θάρρος μου, έχασα αυτή τη δύναμι που έμψύχωνε ὅλες τις δουλειές μου. Έκανα ένα σωρό άνοησίες και το άποτέλεσμα είναι η άρνησις του Μπρισάκ...

ΒΕΡΑ.— Μὰ τώρα, η ζωή μου έχει ένα σκοπό: να σ' αγαπῶ!

ΡΟΖΕ (με λυγμούς).— Βέρα, Βέρα! Είναι αλήθεια; Μ' αγαπᾶς λοιπόν; Πιστεύεις σ' έμένα;

ΒΕΡΑ.— Ροζέ, αγάπη μου! (Πέφτει με δάκρυα στην άγκαλιά του).

ΡΟΖΕ.— Α, θα δῆς αν με τρομάζουν η άποτυχίες. Θα βρω δέκα άλλους Μπρισάκ! Οι Αμερικανοί μου προσφέρουν κολοσσιαία κεφάλαια. Άυριο κίλλας θα δῶ τόν διευθυντή της «Αμερικαν Κόμπανυ». Μὰ τί κάνεις εκεί; Τί σχίζεις;

ΒΕΡΑ.— Τά εισιτήρια του έξπρες για τις γιορτές του Σάλταμπουργκ...

ΡΟΖΕ (την άγκαλιάζει με πάθος).— Άγάπη μου!...

(Κι' έτσι άγκαλιασμένοι, ένωμένοι πάλι, για πάντα αυτή τη φορά, κούτίζονται στα μάτια μ' έμπιστοσύνη και με φλογερό και παράφορο έρωτα).

ΠΩΛ ΖΕΡΑΛΝΤΥ

ΓΥΝΑΙΚΕΙΕΣ ΠΑΓΙΔΕΣ

(Συνέχεια από την σελίδα 21)

ήρθε στο σπίτι μου με το μαντώ που της άγόρασες κι' έφερε και το ράφτη με το μαντώ για τη γυναίκα μου!...

Ο Ραούλ γλάμιασε. Έπειτα έγινε πράσινος.

— Το ίδιο ήθελα να σου πῶ κι' εγώ! ψιθύρισε.

— Αλήθεια;

— Σου τ' όρκίζομαι!...

Κι' άξαφνα έχωσε το χέρι του στην τσέπη του κι' έβγαλε ένα λογαριασμό.

— Τώρα καταλαβαίνω τί σημαίνει αυτό... ψιθύρισε. Σήμερα το πρωί, έλαβα από το ράφτη αυτό το λογαριασμό. Άκουσε τί λέει: «Δι' ένοίκιον ενός μαντώ από έρμύνα φράγκα 40». Άγαπητέ μου Άνρι, μᾶς την έσκασαν η γυναίκες μας. Νοίκιασαν ένα μαντώ και άλληλοπαρουσιάστηκαν μπροστά μας, φορώντας το. Έτσι έπεσες και συ κι' εγώ στη φάκα. Την πάθαμε και τούς άγοράσαμε τα μαντώ που ζητούσαν. Τώρα πρέπει να μου δώσης τα μισά... Κ' οί δυο πρέπει να πληρώσουμε τις ζημιές... Η γυναίκες μας, καθώς βλέπεις, μᾶς έστησαν μιὰ παγίδα και μᾶς έπιασαν σαν κουτορνιθια... Και σ' άλλα με ύγειαν!

Έδωσα είκοσι φράγκα στο Ραούλ, του έσφιξα το χέρι και χωρισθήκαμε σαν κελοί φίλοι μ' ένα πικρό χαμόγελο...

ΠΩΛ ΑΣΑΡ

του Λαρέζε, Στάμπι ονομαζόμενος, που ύπηρετούσε και στην Ιταλική κατασκοπεία, τὰ είχε άποκαλύψει ὅλα στους προϊσταμένους του. Έτσι η Μανταλένα συνελήφθη μόλις μπήκε στην Ιταλία μόνη, και για ν' άποφύγη τόν τουφεκισμό, ανέλαβε να παραδώση στους Ιταλούς τόν Λαρέζε, όπως και τόν παρέδωσε πράγματι δυο φορές. Όλα δέ όσα είχαν γράψει η Ιταλικές έφημερίδες για την καταστροφή των γεφυρών του Πιάβε ήσαν ψεύτικα και είχαν σκοπό να παραπλανήσουν τόν Λαρέζε.

Ο Λαρέζε καταδικάστηκε εις θάνατον. Πέθανε γενναία, καταρώνοντας ως την τελευταία στιγμή την Ιταλία, μὰ κανείς δέν έμαθε ποτέ ούτε ποιός ήταν, ούτε γιατί μισούσε τόσο την πατρίδα του.